

A Képviselő-testület nyilvános ülésének anyaga
(2011. évi CLXXXIX. törvény 46. § (1) bekezdés).

ELŐTERJESZTÉS a Képviselő-testület ülésére

Tárgy: Emléktáblák elhelyezése

Tisztelt Képviselő-testület!

I.

Dienes Valéria táncpedagógus, koreográfus, táncteoretikus, filozófus, író, az első magyar professzornő 1948-tól haláláig élt kerületünkben, a Levendula u. 12. szám alatt. Önkormányzatunk a család megkeresésére emléktábla elhelyezésével kíván megemlékezni a XX. század újtó szellemű táncművészéről az általa alapított, a Krisztina krt. 5. szám alatt egykor működött orkesztikai iskola épületén.

Dienes Valéria leánykori nevén Geiger Valéria 1879. május 25-én született Szekszárdon. Szekszárdon és Pápán járt iskolába, matematika tanítói oklevelét a budapesti Erzsébet Nőiskolában szerezte. 1901-ben rendkívüli hallgatóként jutott be a Pázmány Péter Tudományegyetemre, ahol matematikát, fizikát, filozófiát hallgatott, filozófiából, esztétikából és matematikából doktorált. Párhuzamosan a Zeneakadémián zeneszerzést és zongorát tanult. Az egyetemen ismerkedett meg Dienes Pállal, akivel 1905-ben házasságot kötöttek.

Párizsban találkozott először az újfajta mozgásművészettel, az orkesztikával, amely az emberi test természetes mozdulatainak és helyzeteinek törvényszerűségeit tárja fel. Az 1910-es években mozdulatművészeti iskolát nyitott Budapesten, 1919-ben tervezetet adott be a női testnevelés megreformálására. 1929-ben a Krisztina krt. 5. szám alatt ismételten megnyitotta önálló orkesztikai iskoláját, mely egyre népszerűbb lett, egészen 1944-ig működött. A magyar filozófiai nyelv terén kifejtett munkájáért 1934-ben Baumgarten-díjat kapott. A háború után néhány évig Angliában élt, 1947-ben hazaköltözött Budapestre.

A 1920-as évek közepén Dienes Valéria a budai Új Iskolában (XII., Bíró u. 16.) tanított, ahol Önkormányzatunk által 2001-ben elhelyezett emléktábla jelzi az egykori újtó szellemű iskola működését.

Dienes Valéria 1978. június 8-án 99 évesen halt meg Levendula utcai otthonában. A Levendula u. 12. számú ház magántulajdonban van, az épületen a tulajdonos nem járult hozzá az emléktábla elhelyezéséhez.

Tájékoztatom a Képviselő-testületet, hogy a Krisztina krt. 5. számú épület társasház, amelyben az Önkormányzatnak 1119/10000-ed tulajdonrésze van. A tábla állításához a tulajdonostársak hozzájárulását beszereztük. Az emléktábla szövegét Dienes Balázssal, Dienes Valéria unokájával egyetértésben fogalmztuk meg.

A tábla elkészítésére a szakiroda árajánlatot kért, költsége bruttó 157.988.- Ft, amelynek megfizetését az Önkormányzat vállalja.

II.

Kerületünk 1848-49. évi történetének egyik legfontosabb epizódja az 1849. május 4-21. között Buda várának visszafoglalásáért vívott ostrom volt. Az ostrom idején Görgei Artúrnak, a magyar hadsereg fővezérének mindhárom főhadiszállása a jelenlegi XII. kerület területén volt. Az Önkormányzat emléktáblával kívánja megjelölni az 1849. május 4. és 6. között a vezérkar főhadiszállásának helyszínét, az egykori Remetéhez címzett fogadó helyén álló épületet a Városmajor utca 68. szám alatt. Az emléktábla elhelyezésére Görgei Artúr születésének 200. évfordulója alkalmából dr. Hermann Róbert történész, a Hegyvidék díszpolgára kezdeményezésére kerül sor.

A vár ostromát irányító Görgei Artúr vezérőrnagy, majd a Szemere-kormány hadügyminisztere az első főhadiszállásról 1849. május 3-án így rendelkezett: „A főhadiszállás Buda körülzárása alatt a Városmajornál, a Remetéhez címzett korcsmában lesz.” Ebben az időben Budának ez a része kevésbé volt beépítve, s a korabeli térképeken jól látható, hogy a város e része nagyobb részt zöld terület volt, amelyet csak itt-ott szakított meg egy-egy épület. A Városmajorból a fák miatt nemigen lehetett belátni a várat, azonban a fogadó a várágyúk hatókörében feküdt. A várőrség május 6-án ágyúzni kezdte a fogadó környékét, ezért a főhadiszállást áttelepítették a Laszlovszky-majorba, amelynek akkori címe a Zugligeti út 12. volt. A második főhadiszállás emlékét az ingatlan kertjében egy 1927-ben felavatott, oszlopon elhelyezett emléktábla őrzi.

A Remete fogadó 1911-ig állt, a helyén épült kórházépületen 1927-ben avatták fel azt az emléktáblát, amelynek szövegét felhasználtuk, és kisebb módosításokkal újraállítatnánk a ma itt működő Semmelweis Egyetem Városmajori Szív- és Érgyógyászati Klinikája falán. A tábla állításához a tulajdonos hozzájárulását beszereztük.

A tábla elkészítésére a szakiroda árajánlatot kért, költsége bruttó 248.793.-Ft, amelynek megfizetését az Önkormányzat vállalja.

Jelen előterjesztésemben az emléktáblák szövegét és a fedezet megjelölését jóváhagyásra terjesztem a Képviselő-testület elé.

Kérem a Képviselő-testületet az alábbi határozati javaslatok elfogadására.

Az előterjesztést véleményezésre megküldtem az Oktatási és Kulturális Bizottság részére. A Bizottság véleményéről a testületi ülésen adok tájékoztatást.

Határozati javaslatok:

1. A Képviselő-testület egyetért azzal, hogy az Önkormányzat az előterjesztés 1. sz. melléklete szerinti emléktáblát helyezze el a Budapest Hegyvidék XII. kerület, Krisztina krt. 5. számú ház falán, ahol a Dienes Valéria által alapított orkesztikai iskola működött. A felállítandó tábla költségét, bruttó 157.988.-Ft-ot az Önkormányzat vállalja.

(A döntéshozatal módja: egyszerű többség)

2. A Képviselő-testület egyetért azzal, hogy az Önkormányzat az előterjesztés 2. sz. melléklete szerinti emléktáblát helyezze el a Budapest Hegyvidék XII. kerület, Városmajor utca 68. számú épületen, Görgei Artúr vezérőrnagy, a magyar hadsereg fővezére egyik főhadiszállása, az egykori Remetéhez címzett fogadó helyén álló épület falán. A felállítandó tábla költségét, bruttó 248.793.-Ft-ot az Önkormányzat vállalja.

(A döntéshozatal módja: egyszerű többség)

Budapest Hegyvidék, 2018. november „8” „

Fonti Krisztina
alpolgármester

Pokorni Zoltán
polgármester

Láttam:

dr. Gottfried-Tusor Gabriella
jegyző

Melléklet: 1. sz. Dienes Valéria emléktábla szövege
2. sz. Görgei Artúr emléktábla szövege

**E HÁZBAN MŰKÖDÖTT 1929 ÉS 1944 KÖZÖTT
AZ ORKESZTIKAI ISKOLA ÉS VEZETŐJE,
DIENES VALÉRIA
(1879-1978)
TÁNCPEDAGÓGUS, KOREOGRÁFUS,
FILOZÓFUS, ÍRÓ**

**ÁLLÍTTATTA:
BUDAPEST FŐVÁROS XII. KERÜLET HEGYVIDÉKI ÖNKORMÁNYZAT
2018.**

**1911-IG E HELYEN ÁLLOTT A REMETÉHEZ CÍMZETT VENDÉGLŐ, MELY
1849. MÁJUS 4-ÉN REGGELTŐL A BUDAVÁRÁT OSTROMLÓ
HONVÉDSEREG FŐHADISZÁLLÁSA VOLT.
GÖRGEI ARTÚR FŐVEZÉR DÉLBEN INNEN SZÓLÍTOTTA FEL MEGADÁSRA
A VÁR VÉDŐSEREGÉT ÉS INNEN RENDELTE EL AZ OSTROM MEGKEZDÉSÉT.
A NÁNDOR-BÁSTYÁRÓL BEIRÁNYÍTOTT ÁGYÚTŰZ MIATT PEDIG MÁJUS 6-ÁN
REGGEL INNEN KÖLTÖZÖTT ÁT
A ZUGLIGETI ÚT 12. SZÁM ALATTI LASZLOVSZKY MAJORBA.**

**AZ 1927-BEN ÁLLÍTOTT EREDETI EMLÉKTÁBLA SZÖVEGÉNEK
FELHASZNÁLÁSÁVAL ÚJRAÁLLÍTTATTA
BUDAPEST FŐVÁROS XII. KERÜLET HEGYVIDÉKI ÖNKORMÁNYZAT
2018.**

